

Prestationsersättning för lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen

Lägesrapport februari 2013

Du får gärna citera Socialstyrelsens texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Socialstyrelsen har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Artikelnr 2013-2-13

Publicerad www.socialstyrelsen.se, februari 2013

Förord

I mars 2011 fick Socialstyrelsen uppdraget *Prestationsersättning till lokala värdighetsgarantier*. Uppdraget förväntas pågå till och med 2014. Enligt uppdraget ska Socialstyrelsen:

- administrera och besluta om prestationsersättningar till kommunerna för att utveckla, införa och följa upp lokala värdighetsgarantier
- sprida information om Socialstyrelsens vägledning om lokala värdighetsgarantier
- fortlöpande följa upp och utvärdera vad värdighetsgarantierna innebär för kvaliteten i vård och omsorg.

Följande lägesrapport är den fjärde som lämnas inom ramen för uppdraget. I lägesrapporten ges huvudsakligen en beskrivning av vad som har skett under 2012 men ger även återblickar till 2011.

Rapporten har utarbetats av en projektgrupp vid Socialstyrelsen bestående av Anders Bergh, Charlotte Fagerstedt, Christina Bohman Karlsson, Ann-Christine Stureson och Susanna Dellans. Rapportens juridiska innehåll har granskats av Ylva Ehn. Ansvariga enhetschefer för uppdraget har varit Ann Holmberg, Stina Törnell Sandberg och Susanna Wahlberg.

Lars-Erik Holm
Generaldirektör

Innehåll

<i>Förord</i>	<i>3</i>
<i>Sammanfattning</i>	<i>6</i>
<i>Inledning</i>	<i>8</i>
Uppdraget	8
Metod	8
<i>Prestationsersättning</i>	<i>10</i>
Bakgrund	10
2012 års prestationsersättning	10
Resultat av 2012 års prestationsersättning	11
Summering av prestationsersättningar 2011 och 2012	13
<i>Information och stöd till kommuner</i>	<i>14</i>
<i>Nationell uppföljning av lokala värdighetsgarantier</i>	<i>15</i>
Kommunernas arbete med lokala värdighetsgarantier	15
Utmaningar	17
Kommunerna som inte sökt ersättning	18
Fortsatt nationell uppföljning	19
<i>Slutsatser</i>	<i>20</i>
<i>Referenser</i>	<i>22</i>
<i>Bilaga 1: Exempel på garantier 2012</i>	<i>23</i>
<i>Bilaga 2: Fördelning av prestationsersättning 2012</i>	<i>29</i>
<i>Bilaga 3: Information till kommunerna, ansökningsblanketter och fördelningsram för 2012</i>	<i>32</i>

Sammanfattning

Socialstyrelsen fick i mars 2011 regeringsuppdraget *Prestationsersättning till lokala värdighetsgarantier*. Sedan dess har Socialstyrelsen i tre omgångar utlyst prestationsersättning till rikets kommuner för arbete med lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen. Socialstyrelsens uppdrag består av tre deluppdrag som i den här rapporten redovisas i separata avsnitt.

Regeringens satsning har fått ett brett genomslag och 264 av landets 290 kommuner har ansökt om och beviljats prestationsersättningar. Socialstyrelsen har fortsatt att stödja kommunerna med information och vägledning. Det är få kommuner som infört lokala värdighetsgarantier. Av dessa kommuner har flertalet infört värdighetsgarantier relativt nyligen. Det är därför för tidigt att uttala sig om hur kommunernas arbete med värdighetsgarantier har påverkat kvaliteten i vården och omsorgen om de äldre.

Prestationsersättning

- Samtliga kommuner har under 2012 kunnat ansöka om totalt 98,5 mnkr i prestationsbaserade statsbidrag för att utveckla lokala värdighetsgarantier. Totalt utbetalades 52,3 mnkr av de tillgängliga 98,5 mnkr.
- 136 kommuner ansökte om statsbidrag 2012 och 117 av dessa beviljades medel.
- Under 2012 har kommunerna haft möjlighet att söka ersättning för två prestationer, dels att ha utvecklat en projektplan för arbetet med lokala värdighetsgarantier, dels att ha utformat minst tre lokala värdighetsgarantier.
- För åren 2011-2012 har totalt 134,5 mnkr betalats ut i prestationsersättning för lokala värdighetsgarantier. Totalt har 197 mnkr varit tillgängliga för satsningen.
- Det är 264 kommuner som i något skede under 2011-2012 deltog i satsningen om lokala värdighetsgarantier och 26 kommuner avstod.

Information och stöd till kommunerna

Socialstyrelsen har under 2012:

- publicerat allmänna råd (SOSFS 2012:3) om värdegrunden i socialtjänstens omsorg
- publicerat vägledningmaterialet *Äldreomsorgens nationella värdegrund* som vänder sig till personal och chefer inom äldreomsorgen samt foldern *Äldreomsorgens nationella värdegrund – vad innebär den för dig?* som vänder sig till enskilda äldre och deras anhöriga
- informerat om lokala värdighetsgarantier genom att publicera artiklar och stödja kommunerna i deras ansökningsarbete.

Nationell uppföljning av lokala värdighetsgarantier

- Totalt har 106 kommuner utformat minst tre godkända lokala värdighetsgarantier men få av dem har ännu hunnit införa dem.
- Nästan hälften av de utlysta medlen, 46,2 mnkr, har inte kommit till användning bland annat för att ett hundratal kommuner har avstått från att söka prestationsersättning 2012 eftersom deras tidplaner inte har varit i fas med kraven för de utlysta statsbidragen.
- Den stora utmaningen för kommunerna ligger i att förankra värdighetsgarantierna bland äldreomsorgens personal. Bristen på tid i kombination med en hög arbetsbelastning kan utgöra ett hinder för detta. En förutsättning för att värdighetsgarantierna ska komma till nytta för de äldre är att personalen i äldreomsorgen är delaktig i utvecklingen av garantierna och i hur de omsätts i praktiken.
- Kommuner med många utförare inom äldreomsorgen upplever det ibland som problematiskt att införa och följa upp lokala värdighetsgarantier eftersom det kan vara svårt att engagera alla utförare på lika villkor. Socialstyrelsen understryker dock att det alltid är kommunen som ansvarar för kvaliteten i utförandet av äldreomsorgen, oavsett vem eller vilka som utför tjänster inom den offentligt finansierade omsorgen.

Inledning

Uppdraget

I mars 2011 fick Socialstyrelsen regeringsuppdraget *Prestationsersättning till lokala värdighetsgarantier*. Uppdraget förväntas pågå till och med 2014 och består av följande tre delar:

- att administrera och besluta om prestationsersättningar till kommunerna för deras arbete med att utveckla, införa och följa upp lokala värdighetsgarantier
- att sprida information om Socialstyrelsens vägledning om lokala värdighetsgarantier
- att fortlöpande på nationell nivå följa upp och utvärdera vad värdighetsgarantierna innebär för kvaliteten i vård och omsorg.

Lokala värdighetsgarantier är ett frivilligt åtagande för kommunerna och en satsning för att förstärka införlivandet av den nationella värdegrunden som 2011 infördes i socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Syftet med de lokala värdighetsgarantierna är att stödja kommunerna i att tillämpa bestämmelsen i 5 kap. 4 § SoL *”Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Målgruppen är personer 65 år eller äldre med insatser som har beslutats enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL”*.^[1]

Denna rapport är Socialstyrelsens fjärde lägesrapport som beskriver genomförda aktiviteter och utvecklingen inom de tre ovan nämnda delarna. Den ska lämnas till regeringen den 20 februari 2013.

Lägesrapporter om uppdraget har tidigare lämnats till regeringen den 7 juni 2011, den 20 februari 2012 och den 15 oktober 2012.

Metod

Underlaget till denna lägesrapport är huvudsakligen sammanställt utifrån kvalitativa data ur flera källor.

- Den viktigaste källan har varit kommunernas ansökningshandlingar för 2012. Dessa har studerats ingående och kategoriserats utefter vilka slags garantier som utlovas.
- Genomgången av kommunernas projektplaner för 2011 (och ett fåtal 2012) visar hur kommunerna har planerat sitt arbete och vilka intressegrupper som involverats i utvecklingsarbetet med lokala värdighetsgarantier.
- Därtill har telefonintervjuer genomförts med tre utvalda kommuner som beviljats prestationsmedel 2011 eller 2012 för att ta del av deras erfarenheter av processen med att ta fram lokala värdighetsgarantier.

- Socialstyrelsen har under ansökningsprocessen även kommit i kontakt med ett flertal kommuner, som har vänt sig till myndigheten med frågor. Samtalen har dokumenterats och en analys av frågorna har gett värdefull information till uppföljningen.
- För att undersöka orsakerna till att ett tjugotal kommuner inte har sökt prestationsmedel har en kort e-postenkät skickats till de kommuner som inte något av åren har sökt statsbidrag för lokala värdighetsgarantier.

Prestationsersättning

Bakgrund

Ett av Socialstyrelsens deluppdrag i stödet till kommunernas arbete med lokala värdighetsgarantier har varit att administrera och besluta om prestationsersättningar till kommunerna för att utveckla, införa och följa upp lokala värdighetsgarantier.

För 2011 utlystes sammanlagt 98,5 mnkr i prestationsbaserade statsbidrag i två omgångar. Det första statsbidraget utgjordes av ett fast bidrag om 100 000 kronor för att förbereda arbetet med lokala värdighetsgarantier. Det andra statsbidraget fördelades i enlighet med en fördelningsram baserad på respektive kommuns antal invånare över 75 år och utgjordes av ett prestationsbaserat bidrag. För att få ta del av det skulle kommunerna ha tagit fram en plan för utveckling av lokala värdighetsgarantier. Resultatet av dessa två utlysningar har presenterats i en tidigare lägesrapport och sammanfattas i slutet av detta avsnitt.

Nedan följer en redovisning av 2012 års prestationsersättning till kommunerna.

2012 års prestationsersättning

Allmänna förutsättningar

Under 2012 har kommunerna kunnat söka 98,5 mnkr i prestationsbaserat statsbidrag för arbete med lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen. Medlen har fördelats enligt en fördelningsram som baseras på respektive kommuns antal invånare över 75 år (se bilaga 3).

Samtliga kommuner kunde ansöka om prestationsbaserat statsbidrag vid detta tredje utlysningstillfälle. Information om det prestationsbaserade uppdraget skickades till kommunerna inför ansökningstillfället och informationen har även publicerats på Socialstyrelsens webbplats. Sista ansökningsdatum var den 3 september 2012.

Två prestationer låg till grund för en ansökan 2012, nämligen att redovisa

1. en plan för hur kommunen kommer att arbeta för att ta fram och utforma lokala värdighetsgarantier (förutsatt att kommunen inte sökt och beviljats medel för denna prestation i 2011 års andra ansökningsomgång), eller
2. tre exempel på utformade lokala värdighetsgarantier.

Bedömningskriterier

Prestation 1

De projektplaner som bedömdes vara adekvata och rimliga i förhållande till den förväntade prestationen godkändes, det vill säga att planen måste utgå från den nationella värdegrunden i SoL och Socialstyrelsens vägledning [2].

Vid bedömning av planerna har stor vikt lagts vid att kommunerna ska involvera personal inom verksamheterna.

Prestation 2

Bedömningskriterierna för prestation 2 utgår från Socialstyrelsens vägledning *Hur lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen kan utformas* [2]. Garantierna ska vara avsedda för äldre personer med beslut om insats enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL. Socialstyrelsen har granskat garantierna utifrån följande kriterier:

1. Garantierna ska ge något utöver vad den enskilde redan enligt lag eller annan föreskrift har rätt till, det vill säga garantin ska ge ett mervärde.
2. En garanti ska vara konkret, den äldre ska kunna avgöra om och när den uppfylls eller inte uppfylls.
3. Kommunens lokala värdighetsgarantier ska vara formulerade som utfästelser ”vi garanterar”, ”vi lovar”, ”du har rätt till”.

Kravet som ställdes var att utforma *minst tre garantier*. En ansökan med endast en eller två godkända garantier beviljades därför inte. En del kommuner presenterade fler än tre garantier och även om inte alla kunde godkännas, beviljades ansökan förutsatt att Socialstyrelsen kunde godkänna minst tre av de föreslagna garantierna.

Resultat av 2012 års prestationsersättning

Totalt var det 136 kommuner som ansökte. Av dessa beviljades 117 bidrag och 19 fick avslag.

Tabell 1: 2012 års ansökningar av prestationsersättning för lokala värdighetsgarantier – antal kommuner redovisade efter prestation.

Prestation och beslut	Antal kommuner
Godkänd projektplan (prestation 1)	11
Minst tre godkända garantier (prestation 2)	106
Avslagna ansökningar	19
Totalt antal kommuner som sökt prestationsersättning	136

Totalt har 52,3 mnkr av 98,5 mnkr utbetalats i statsbidrag för arbete med lokala värdighetsgarantier under 2012. Bilaga 2 ger en fullständig förteckning över vilka kommuner som beviljats prestationsersättning och vilket belopp som utbetalats.

Bedömning av kommunernas ansökningar

I tabellen redovisas hur många kommuner som sökte prestationsersättning för var och en av de två prestationerna samt vad Socialstyrelsens bedömningar resulterade i.

Prestation	Utfall av kommunernas ansökningar
1. Att presentera en plan för hur kommunen kommer att arbeta för att ta fram och utforma lokala värdighetsgarantier	15 kommuner ansökte om medel för framtagna projektplan. Fyra av dessa hade vid den tidigare ansökningsomgången 2011 redan sökt och beviljats prestationsbidrag för den insatsen och gavs därför möjlighet att komplettera sin ansökan genom att presentera minst tre utformade garantier. Tre av de fyra kommunerna inkom senare med utformade garantier som kunde godkännas och räknas därmed till gruppen som fått bifall utifrån prestation 2 (se nedan). En kommun avstod att komplettera sin ansökan. Detta innebär att 11 kommuner beviljades prestationsersättning eftersom deras projektplaner bedömdes som adekvata och rimliga i förhållande till den förväntade prestationen och uppdraget. Den kommun som inte kompletterade sin ansökan fick avslag.
2. Att presentera tre exempel på utformade lokala värdighetsgarantier för äldreomsorgen i den egna kommunen	121 kommuner ansökte om medel för prestationen att ha utformat minst tre garantier för äldre personer med beslut om insats enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL. Dessa ansökningar prövades mot de uppställda kriterier som beskrivits i Socialstyrelsens vägledningsmaterial. Ansökningar från 106 kommuner godkändes och 15 kommuner fick avslag.

Flertalet av de drygt 300 exempel på lokala värdighetsgarantier som presenterats av kommunerna har bedömts uppfylla Socialstyrelsens kriterier och därmed godkänts, medan några har haft olika brister och därför underkänts. I bilaga 1 ges flera ingående exempel på lokala värdighetsgarantier. Såväl godkända som underkända garantier beskrivs och diskuteras och där ges även kommentarer och förklaringar till Socialstyrelsens bedömningar.

Avslag av ansökan om prestationsersättning

Bland de ansökningar som avslagits var det 15 kommuner som fick avslag på grund av bristande uppfyllelse av prestation 2 – att utforma minst tre garantier. Skälen för avslag behandlas mer utförligt i bilaga 1. Det var flera kommuner som fick möjlighet att komplettera sin ansökan efter Socialstyrelsens första bedömning. Ändå var det 15 som inte nådde upp till kraven för godkända garantier.

En av de fyra kommuner som hade sökt ersättning för en projektplan trots att de redan fått ersättning för den prestationen 2011 fick avslag, de övriga tre kompletterade sina ansökningar och beviljades medel för prestation 2.

Ytterligare tre kommuner ansökte men inkom med sina ansökningar för sent och deras ansökningar avvisades.

Summering av prestationsersättningar 2011 och 2012

Under de två år som satsningen har pågått har sammanlagt 134,5 mnkr betalats ut till kommunerna. Tabellen nedan visar fördelning av medel under de två åren.

Tabell 2: Totalt utbetalda prestationsersättningar samt antal kommuner som beviljats ersättning 2011 och 2012

Ansökningstillfälle, prestation och utlyst bidrag	Utlysta medel (mnkr)	Antal kommuner som beviljats bidrag	Totalt utbetalat belopp (mnkr)
2011:1 fast bidrag för förberedande arbete (100 000 kr per kommun)	29	234	23,4
2011:2 prestation projektplan (enligt fördelningsram)	69,5	233	58,8
2012 1 av 2 olika prestationer (enligt fördelningsram)	98,5	106	52,3
Totalt	197		134,5

154 kommuner har inte sökt prestationsbaserat bidrag för 2012, vilket kan jämföras med att 36 kommuner inte sökte bidrag vid något av de två ansökningstillfällena 2011. Det är hittills 26 kommuner som inte har ansökt om prestationsersättning för arbete med lokala värdighetsgarantier vid något av de sammanlagt tre ansökningstillfällena 2011 och 2012. Anledningarna till detta diskuteras i avsnittet ”nationell uppföljning”.

Information och stöd till kommuner

Den nationella värdegrunden förväntas ligga till grund för allt arbete med att utveckla lokala värdighetsgarantier. Socialstyrelsen har under 2012 genomfört följande insatser för att vägleda kommuner och sprida information om den nationella värdegrunden i allmänhet samt specifik information om lokala värdighetsgarantier:

Allmänt om nationell värdegrund

- Den 30 januari 2012 gav Socialstyrelsen ut allmänna råd (SOSFS 2012:3) om värdegrunden i socialtjänstens omsorg. I dessa ges rekommendationer till stöd för tillämpningen av bestämmelsen i 5 kap. 4 § första stycket SoL om att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund).
- I april 2012 publicerade Socialstyrelsen vägledningmaterialet *Äldreomsorgens nationella värdegrund*. Materialet vänder sig till alla som arbetar i äldreomsorgen och visar hur de kan arbeta med den nationella värdegrunden i praktiken. En stor del av innehållet består av övningar som syftar till att stimulera dialog, diskussion och reflektion om värdegrunden.
- I april 2012 gav Socialstyrelsen ut foldern *Äldreomsorgens nationella värdegrund – vad innebär den för dig?*. Foldern förklarar vad äldreomsorgens nationella värdegrund är och ger konkreta exempel på vad den kan betyda för personer som får äldreomsorg. Foldern har översatts till 13 språk.

Information och stöd specifikt om lokala värdighetsgarantier

- Artiklar i några av pensionärsorganisationernas tidningar, bland annat Seniorposten och Sveriges pensionärers riksförbunds medlemstidning.
- Ett kommunbesök för att informera om och diskutera lokala värdighetsgarantier.
- Information om lokala värdighetsgarantier har varit ett inslag i Socialstyrelsens monstrar vid några konferenser, bland annat Äldreomsorgsdagarna och Socialchefsdagarna.
- Föreläsning för blivande socionomer vid Karlstads universitet.
- Rådgivning per telefon till ett 50-tal kommuner i samband med ansökningar om prestationsmedel för lokala värdighetsgarantier.

Nationell uppföljning av lokala värdighetsgarantier

För den nationella uppföljningen av lokala värdighetsgarantier har kommunernas ansökningshandlingar för 2012 varit den viktigaste källan till information. Socialstyrelsen har genom kommunernas ansökningar om prestationsersättning för lokala värdighetsgarantier hösten 2012 fått ta del av drygt 300 exempel på hur lokala värdighetsgarantier kan se ut. Vi har kunnat kartlägga hur kommunerna har planerat sitt arbete och vilka intressegrupper som involverats i utvecklingsarbetet med lokala värdighetsgarantier genom att studera kommunernas projektplaner som har skickats in vid ansökningsomgångarna 2011. Därtill har telefonintervjuer genomförts med tre kommuner i tre olika stadier av utvecklingsprocessen. Det rör kommuner som beviljats prestationsmedel 2011 eller 2012. En kommun hade utformat en projektplan, den andra hade utformat tre garantier som kunde godkännas vid Socialstyrelsens första bedömning och den tredje hade utformat värdighetsgarantier som inte godkändes vid den första bedömningen men gavs möjlighet att komplettera sin ansökan. Intervjuerna utgick från följande fem frågeställningar:

1. Hur har arbetet med lokala värdighetsgarantier organiserats i kommunen?
2. Hur har arbetet förankrats i den politiska ledningen, verksamhetsledningarna och i verksamheterna?
3. Har ni involverat pensionärs- och anhörigorganisationer i arbetet? På vilket sätt? Vad har det gett för resultat?
4. Hur kommer de lokala värdighetsgarantierna att införlivas i övrigt kvalitetsarbete inom äldreomsorgen?
5. Vilka möjligheter och hinder finns för att införa lokala värdighetsgarantier?

Socialstyrelsen har även kommit i kontakt med flera kommuner under hösten 2012, som haft frågor under ansökningsprocessen. De samtalen har dokumenterats och en analys av frågorna har gett värdefull information till uppföljningen. För att undersöka orsakerna till att ett tjugotal kommuner inte har sökt prestationsmedel har en kort e-postenkät skickats till dessa kommuner. Sammanlagt har Socialstyrelsen haft direktkontakt med ett trettiotal kommuner i uppföljningen.

Kommunernas arbete med lokala värdighetsgarantier

Såsom beskrivits i tidigare lägesrapporter skiljer sig kommunernas tolkning och användning av begreppet lokala värdighetsgarantier åt. Dock finns en gemensam nämnare bland flertalet kommuner – ambitionen att koppla arbetet med värdegrundsfrågor och lokala värdighetsgarantier till lednings-

system för kvalitet. I bilaga 1 ges exempel på garantier som godkänts och underkänts av Socialstyrelsen i 2012 års ansökningsomgång.

Aktuella verksamhetsområden

Kommunerna har själva fått specificera inom vilka verksamhetsområden lokala värdighetsgarantier ska införas. De verksamhetsområden som utmärker sig mest är särskilda boenden och hemtjänsten. Nästan alla sökande kommuner har angivit minst en garanti inom dessa båda verksamheter. Andra verksamhetsområden som berörs är dagverksamheter, korttidsboenden, gruppboenden, hemsjukvården och anhörigstöd.

Organisation av arbetet

De flesta kommuners projektplaner för arbete med lokala värdighetsgarantier liknar varandra. Gemensamt för merparten är att en särskild projektledare ansvarar för utvecklingen av lokala värdighetsgarantier. Projektledaren har till uppgift att leda arbetet, organisera arbetsgrupper och referensgrupper för att ta fram förslag på garantier och även driva en förankringsprocess av föreslagna garantier både hos den politiska ledningen, bland kommunala tjänstemän samt chefer och personal i verksamheterna. Projektledaren är en central person och ofta är det en person med egen tidigare erfarenhet av chefs- och utvecklingsarbete inom äldreomsorgen.

Det förekommer också andra modeller av projektupplägg som till exempel samarbete med lokala FoU-enheter och i en del fall förekommer samarbete mellan olika kommuner.

Politisk förankring

Den politiska förankringen av värdighetsgarantier är sällan ett problem eftersom initiativet att utveckla lokala värdighetsgarantier i de flesta kommuner har varit ett politiskt initiativ. Ofta finns det en särskild politisk arbetsgrupp för lokala värdighetsgarantier, där socialnämndens ledamöter deltar i det praktiska arbetet med att utforma garantier. Ett sådant engagemang underlättar förståelsen och förankringen på politisk nivå.

Förankring hos personal och chefer i verksamheterna

De kommuner Socialstyrelsen har haft kontakt med har arbetat brett med att involvera både chefer och personal i verksamheterna. Flera olika arbetsgrupper har utformat och utvecklat förslag till värdighetsgarantier. Här lyfter de intervjuade kommunerna fram vikten av att det inte får gå för fort fram. Kommunerna anser att det är viktigt att kunna arbeta med frågorna över tid så att personal och chefer inom verksamheterna, upplever dem som möjliga att genomföra.

Engagemang och förankring bland intressegrupper

Kommunerna som har intervjuats beskriver hur de engagerat pensionärsråd, pensionärorganisationer och anhörigorganisationer i arbetet. Ofta har de

tillsatt en särskild arbetsgrupp med representanter från pensionärsorganisationer och liknande för att tydligt få med målgruppens erfarenheter. Detta kommer att följas upp närmare i nästa lägesrapport.

Värdighetsgarantier och annat kvalitetsarbete inom äldreomsorgen

De kommuner som intervjuats eller som Socialstyrelsen på annat sätt kommit i kontakt med under ansökningsprocessen förmedlar att deras arbete med värdighetsgarantier är långsiktigt. Flera kommuner lyfter fram hur viktigt det är att integrera arbetet med värdighetsgarantier i det övriga kvalitetsarbetet inom äldreomsorgen. De beskriver också ofta sina garantier som ett levande dokument som kommer att revideras och uppdateras efterhand.

Utmaningar

Att förankra garantierna hos personal och chefer

Förankringsarbetet med de lokala värdighetsgarantierna hos personalen och cheferna i verksamheterna är en utmaning men samtidigt också en viktig möjlighet att utveckla kvaliteten.

De intervjuade kommunerna vittnar om att det finns ett stort engagemang för värdegrundsfrågorna bland personal och chefer i verksamheterna. Många uppskattar att få arbeta med värdegrunds- och värdighetsfrågor, att ”äntligen få arbeta med frågor som inte går att mäta”, att få arbeta med ”frågor som inte har fått ta tid tidigare”. Men det är dock inte alla som upplever det som positivt. De största utmaningarna för kommunerna med att förankra värdegrundsarbetet bland personal och chefer beskrivs ligga i att övertyga dem som upplever frustration över tidsbrist och liknande svårigheter i sin arbetssituation. Det är viktigt att förankringsarbetet bland verksamheternas personal och chefer får ta tid. I många kommuner avsätts ingen annan gemensam tid för utveckling och utbildning med personalen än de regelbundet återkommande arbetsplatsträffarna som kanske utgörs av en timme per månad.

Personalens och chefernas delaktighet och engagemang i genomförandet av värdighetsgarantier är avgörande för att garantierna ska tillföra ett mervärde för de äldre. Det totala antalet anställda inom kommunalt finansierad äldreomsorg i Sverige uppgick 2011 till närmare 230 000 personer och därtill är omsättningsgraden relativt hög [4]. Det tar tid att involvera och engagera en så stor grupp, vilket flera av de intervjuade kommunerna lyfter fram.

Att ha flera utförare av äldreomsorg i kommunen

Arbetet med lokala värdighetsgarantier upplevs som en särskild utmaning för kommuner som har många olika utförare av tjänster inom äldreomsorgen. Kommuner med många olika utförare, som Socialstyrelsen har kommit i kontakt med under ansökningsprocessen och under uppföljningen, frågar sig vad som är kommunens ansvar och roll. De berörda kommunerna

undrar också på vilken nivå de kan ställa krav på utförarna och upplever det som svårt att fastställa garantier som ska kunna gälla för alla utförare.

Ett annat problem som lyfts fram är situationen för de utförare som är verksamma i flera olika kommuner. Frågan ställs hur dessa ska kunna planera och utföra sitt arbete om det råder olika värdighetsgarantier i de olika kommunerna de är verksamma i.

Risk för begränsat genomslag

Korta utlysningstider för prestationsersättningar och kort framförhållning i fråga om information om vilka prestationer som kommer att efterfrågas har varit försvårande omständigheter för kommunerna. Uppskattningsvis har drygt 100 kommuner avstått att söka medel 2012 eftersom deras projektplaner inte har varit i fas med prestationskraven för utlysta medel. Det vill säga att de vid ansökningstillfället den 3 september 2012 ännu inte hade hunnit utforma minst tre värdighetsgarantier eftersom deras projekt hade avsatt mer tid för utformning och förankring av garantier. När kommunerna skrev sina projektplaner 2011 fanns det inget beslut och ingen information om att prestationsmedel skulle utlysas under 2012 för prestationen att ha utformat minst tre lokala värdighetsgarantier.

Några kommuner har ändrat sina tidplaner så att dessa ska passa kraven vid utlysning av prestationsersättningar. Det har lett till att de berörda kommunerna har fått ta genvägar och i vissa fall hoppa över flera förankringsaktiviteter. Detta håller de nu på att arbeta i kapp.

De korta och för vissa kommuner forcerade tidsperspektiven riskerar att leda till att garantierna får ett begränsat genomslag därför att de som ska förverkliga garantierna inte har känt sig delaktiga i utvecklingen av desamma. De kommuner som Socialstyrelsen har intervjuat eller på annat sätt kommit i kontakt med under ansökningsprocessen lyfter fram att arbetet behöver få ta tid. Det får inte gå för fort. Särskilt gäller det utvecklings- och förankringsarbetet med personal och chefer.

Kommunerna som inte sökt ersättning

Det är hittills 26 kommuner som inte har ansökt om prestationsersättning för arbete med lokala värdighetsgarantier vid något av de sammanlagt tre ansökningstillfällena 2011 och 2012. Vid en rundfrågning bland dessa 26 kommuner har det framkommit att inte alla har känt till möjligheten att söka prestationsbaserade medel. Några har ett pågående kvalitetsutvecklingsarbete för äldreomsorgen som liknar införandet av lokala värdighetsgarantier. Andra kommuner har medvetet valt att prioritera andra utvecklingsområden före lokala värdighetsgarantier. Några uppger tidsbrist som skäl att inte söka statsbidrag, eller att själva ansökningsförfarandet kräver en viss arbetsinsats som det inte finns utrymme för eller som inte skulle löna sig med tanke på storleken av det belopp som finns att söka. Några säger att de planerar att arbeta med lokala värdighetsgarantier framöver.

Fortsatt nationell uppföljning

Det är få kommuner som infört lokala värdighetsgarantier. Av dessa kommuner har flertalet infört värdighetsgarantier relativt nyligen. Det är därför ännu för tidigt att uttala sig om hur kommunernas arbete med lokala värdighetsgarantier har påverkat kvaliteten i vården och omsorgen om de äldre. Detta kommer därför att ägnas särskild uppmärksamhet i kommande uppföljningsarbete i takt med att kommunerna inför sina garantier.

Nästa lägesrapport om den nationella uppföljningen presenteras för Socialdepartementet den 20 februari 2014. I den rapporten kommer även Socialstyrelsens övriga lägesrapporter om arbetet med lokala värdighetsgarantier ingå. Förutsatt att medel för prestationsbaserade statsbidrag kommer att göras tillgängliga även för 2014, planerar Socialstyrelsen en slutrapport för det nationella uppföljningsuppdraget till den 30 juni 2015.

Kommande uppföljning ska fokusera på:

- hur arbetet med lokala värdighetsgarantier har fungerat bland politiker, tjänstemän och personalgrupper inom äldreomsorgens verksamheter
- målgruppens upplevelser i de kommuner där garantier redan införts genom att intervjua representanter för äldre på lokal nivå, det vill säga pensionärs- och anhörigorganisationer
- i vad mån och hur kommunerna planerar att införa kompensation till enskilda i fall då värdighetsgarantierna inte uppfyllts
- hur kommunerna planerar för lokal uppföljning av att värdighetsgarantierna säkerställer en god kvalitet i äldreomsorgen.

Slutsatser

Lokala värdighetsgarantier är ett frivilligt åtagande för kommunerna och en satsning för att förstärka genomförandet av den nationella värdegrunden som 2011 infördes i socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Det är ännu för tidigt att uttala sig om vilka konsekvenser och effekter arbetet med lokala värdighetsgarantier har för kvaliteten i vård och omsorg och vad det innebär för de äldre. De flesta kommuner är fortfarande i en uppstartsfas. Endast ett fåtal har kommit så långt i sin process att det fattats ett politiskt beslut om att införa lokala värdighetsgarantier.

Goda förutsättningar för utveckling av värdegrundsarbetet

Socialstyrelsen kan konstatera att de flesta av landets kommuner, 264 stycken, har tagit del av regeringens satsning. Av de 26 kommuner som ännu inte har ansökt om medel är det några som planerar att sätta igång ett arbete. Därmed har satsningen på att utveckla lokala värdighetsgarantier haft genomslag i så gott som hela landet.

En bidragande orsak till det stora genomslaget för lokala värdighetsgarantier är troligen – jämte medlen som varit möjliga att söka - att det har tagits fram stöd för att arbeta med värdegrundsfrågor inom äldreomsorgen. Socialstyrelsen har under 2011 och 2012 publicerat allmänna råd och olika vägledningsmaterial om den nationella värdegrunden. Samtidigt är det många arbetsledare i äldreomsorgen som har gått eller går någon av de olika högskoleutbildningar som anordnas.

Svårigheter med att ha flera utförare

Bland de intervjuade kommuner som har flera utförare av äldreomsorg beskrivs det som en utmaning att införa värdighetsgarantier. Dessa kommuner hänvisar till att det innebär svårigheter för utförare som är verksamma i flera kommuner att planera och utföra sin verksamhet om kommunerna har olika garantier. Vidare anser kommunerna att de inte kan utforma sina värdighetsgarantier på en alltför detaljerad nivå och att det blir svårare att kontrollera och följa upp värdighetsgarantier för en kommun som har avtal med många olika utförare. För de kommuner som berörs är det viktigt att framhålla att det, oavsett vem eller vilka som utför tjänster inom den offentligt finansierade äldreomsorgen, enligt socialtjänstlagen alltid är kommunen som ansvarar för kvaliteten i utförandet och därmed måste kommunen kunna ställa samma krav på alla utförare. Den enskilde äldres intressen och behov måste stå i centrum, inte utförarens.

Risk för begränsat genomslag

Uppföljningen har visat att införandet av lokala värdighetsgarantier tar tid och att personalens delaktighet är nödvändig. Socialstyrelsen konstaterar att om de lokala värdighetsgarantierna ska vara meningsfulla och hållbara är

det viktigt att låta förankringen ta tid bland dem som ska förverkliga garantierna – personal och chefer inom verksamheterna.

Hur kan fler kommuner ta del av 2013 års prestationsersättningar?

Totalt 154 kommuner har inte ansökt om prestationsersättning 2012 och därmed har 46,2 mnkr av de tillgängliga medlen inte använts. Sannolikt har minst ett hundratal kommuner avstått från att söka på grund av att deras projektplaner hade tidsramar som inte stämde överens med den prestation som krävdes för att få ta del av 2012 års medel. Anledningen till att så många kommuners projektplaner inte stämde överens med utlysningen av statsbidrag är att kommunerna, när de skrev sina projektplaner, inte hade information om vilka prestationer som skulle krävas och vid vilken tidpunkt.

Lokal uppföljning av värdighetsgarantier

Ett viktigt nästa steg är att följa upp garantierna på lokal nivå. Lokal uppföljning kommer därför att utgöra en del av kommunernas prestation för att få ta del av prestationsbaserade statsbidrag 2013.

Referenser

1. Nya bestämmelser gällande äldreomsorgen från och med den 1 januari 2011. Meddelandeblad nr 1/2011. Stockholm: Socialstyrelsen; 2011
2. Hur lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen kan utformas. Vägledning. Stockholm: Socialstyrelsen; 2011
3. Hemtjänst, hushållstjänster och servicetjänster utan behovsprövning till äldre. Meddelandeblad nr 16/2012. Stockholm; Socialstyrelsen. 2012
4. Lägesrapport 2012 – Hälso- och sjukvård och socialtjänst. Stockholm: Socialstyrelsen; februari 2013

Bilaga 1:

Exempel på garantier 2012

Under hösten 2012 har Socialstyrelsen genom kommunernas ansökningar om prestationsersättning för lokala värdighetsgarantier fått ta del av drygt 300 exempel på hur lokala värdighetsgarantier kan se ut. Vissa har bedömts uppfylla de krav Socialstyrelsen har ställt upp och godkänts, medan andra har haft olika brister och därför underkänts.

Lokala värdighetsgarantier är något som inte tidigare har funnits i äldreomsorgen. Därför är de garantier som Socialstyrelsen fått ta del av intressanta ur ett vägledningsperspektiv. De kan vara till stor hjälp genom att inspirera de kommuner som ännu inte har utformat garantier. Vidare kan en beskrivning av hur Socialstyrelsen har bedömt de olika lokala värdighetsgarantierna vara ett stöd för dessa kommuner. Nedan följer därför en sammanställning utifrån de garantier som Socialstyrelsen har godkänt eller underkänt i syfte att ge ytterligare stöd och vägledning till kommunerna. De har delats upp i ”godkända” och ”icke godkända” lokala värdighetsgarantier.

Att Socialstyrelsen har godkänt en lokal värdighetsgaranti innebär att den svarar upp till de kriterier som anges i Socialstyrelsens vägledning [2] samt i Socialstyrelsens information till kommunerna i samband med utlysning av statsbidragen. Det garanterar emellertid inte att de kommer att fungera bra i praktiken. Det är därför viktigt, som också betonas i Socialstyrelsens vägledning om hur lokala värdighetsgarantier kan utformas [2], att de garantier som inrättas följs upp och utvärderas lokalt. Garantier som inte spelar någon egentlig roll i praktiken har heller inget berättigande. Det kan till exempel handla om garantier som utlovar något den äldre redan har rätt till eller som utlovar något som de äldre inte förstår.

Godkända garantier

De vanligaste garantierna

De i särklass vanligaste garantierna som Socialstyrelsen godkänt är i tur och ordning utfästelser om att:

- **Äldre med hemtjänst eller i särskilt boende ska få en genomförandeplan upprättad.** Utöver själva planen görs också utfästelser om hur snabbt de ska vara upprättade (exempelvis senast 2 veckor efter inflyttning) eller hur ofta den ska följas upp (exempelvis varje kvartal). Tanken bakom genomförandeplanen som lokal värdighetsgaranti är att den äldre ska komma till tals och ges möjlighet att bestämma hur och när insatserna ska genomföras. Det man kommer överens om kan dokumenteras i planen och därför också följas upp.

- **Äldre i särskilt boende eller med hemtjänst ska få en kontaktperson.** I garantin ingår ofta en utfästelse om när de äldre ska få sina kontaktpersoner (exempelvis inom en vecka) och att den äldre har rätt att byta kontaktperson om denne inte är nöjd. Ibland preciseras även vad kontaktpersonen har för roll för att ytterligare tydliggöra för den äldre vad utfästelsen handlar om.
- **Personalen som den äldre möter ska alltid ha en tydlig namnskylt** ofta kombinerat med att personalen också ska ha legitimation som de visar upp när den äldre så önskar. Denna garanti kan uppfattas som för enkel för att kunna vara en garanti som berättigar till prestationsmedel. Då är det viktigt att betona att den alltid är en av tre lokala värdighetsgarantier som tillsammans berättigar till prestationsersättning. Det visar sig också när Socialstyrelsen haft kontakt med kommuner om detta att initiativet till denna garanti ofta har kommit från de äldre själva. En tydlig namnskylt ökar tryggheten för många äldre. Att de äldre ska göras delaktiga i arbetet med att ta fram garantier har Socialstyrelsen påtalat i sin vägledning om lokala värdighetsgarantier [2].

Gemensamt för de tre exemplen ovan är att de inbegriper någon form av mervärde jämfört med det som den äldre personen är berättigad till enligt lag. Mervärdet för de två första kan enkelt göras större exempelvis genom att korta tiden då genomförandeplanen ska vara upprättad eller den enskilda äldre formellt ska ha sin kontaktperson.

Socialstyrelsen har i sin bedömning av garantierna lagt stor vikt vid att de uttrycks i form av en tydlig utfästelse till de äldre, det vill säga att ”Exby kommun garanterar” eller ”lovar” alternativt att ”du har rätt till”.

Till de relativt vanliga garantierna som godkänts hör också garantier med följande (eller snarlikt) innehåll:

- *Vi garanterar att du kan byta en hjälpinsats mot en annan.*
- *Exby kommun lovar att meddela dig om din hjälp blir försenad mer än 30 minuter.*

Lite mer ovanliga garantier

Nedanstående garantier har godkänts och utmärks av att det bara är en eller väldigt få kommuner som har utformat garantier med detta innehåll.

- *Exby kommun garanterar dig som har hemtjänst ett erbjudande om en trygghetsbesiktning av ditt boende för att motverka och/eller minimera risk för skada och olycksfall samt att öka din känsla av trygghet.*
- *Exby kommun garanterar att den äldre som har insats/hjälp i hemmet eller särskilt boende får ha någon hos sig vid livets slut.*
- *Exby kommun. Vi garanterar dig att personalen i äldreomsorgen ser till dina resurser och förmågor genom att arbeta utifrån ett aktive-*

rande förhållningssätt. Genom att ta vara på den enskildes resurser och förmågor ges möjlighet till ett självständigt och meningsfullt liv.

- *Exby kommuns värdighetsgaranti innebär att äldre personer som erhåller en insats garanteras valfrihet att välja hur man erhåller mat inom hemvården, hemlagad eller hemleverans eller genom annat stöd.*
- *Exby kommun. Vi lovar att alla synpunkter och klagomål återkopplas till dig inom 10 arbetsdagar.*

Underkända garantier

Garantier utan mervärde

Socialstyrelsen har i sin vägledning varit tydlig med att de lokala värdighetsgarantierna ska ha ett mervärde, det vill säga utlova något utöver vad den enskilde redan har rätt till enligt gällande regelverk [2].

Nedan några exempel på lokala värdighetsgarantier som fått avslag eftersom de saknar mervärde.

- *Exby kommun garanterar dig möjlighet att leva tillsammans med make/maka på ett särskilt boende även om bara en av makarna har biståndsbeslut.*

Kommentar: Den 1 november 2012 infördes en ny bestämmelse i SoL som ger make eller maka utan biståndsbeslut rätt att bo tillsammans med make eller maka som har beslut (regeringens proposition 2011/12:147 *Rätten att få åldras tillsammans – en fråga om skälighet, värdighet och välbefinnande i äldreomsorgen*. s. 5). Därmed saknar en lokal värdighetsgaranti med samma innehåll ett mervärde.

- *Exby kommun lovar att alla med biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen som har finska eller meänkieli som modersmål erbjuds finska eller meänkielitalande kontaktpersonal inom fyra veckor efter beslut.*

Kommentar: I ett pressmedelande från arbetsmarknadsdepartementet den 16 december 2010 "Fler kommuner får förstärkt minoritetsskydd" beskrivs att ett antal nya kommuner ingår i förvaltningsområdet för finska och meänkieli. Garantin saknar mervärde eftersom den kommun som utformat garantin sedan den 1 februari 2011 ligger inom det så kallade förvaltningsområdet för finska och meänkieli. Om en garanti med samma innehåll hade utformats av en kommun som inte ingår i förvaltningsområdet hade garantin blivit godkänd och innehållet haft ett mervärde.

- *Exby kommun garanterar att all personal från hemtjänsten har tystnadsplikt.*

Kommentar: All personal som arbetar enligt socialtjänstlagen har tystnadsplikt. Bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen

(2009:400), OSL, gäller för hemtjänst och servicetjänster utan behovsprövning om de utförs i kommunal verksamhet. Om en enskild verksamhet utför hemtjänst gäller bestämmelserna om tystnadsplikt i 15 kap. 1 § SoL. [3]. Därför har en garanti som utlovar tystnadsplikt inget mervärde.

- *När du fått beslut om särskilt boende garanterar Exby kommun dig följande: Du får ett erbjudande om ett rum/lägenhet inom tre månader efter att du fått beslut om ett särskilt boende.*

Kommentar: Beslut om särskilt boende ska enligt 16 kap. 3 § SoL verkställas omedelbart. En förvaltningsrätt eller kammarrätt får dock förordna att ett beslut ska verkställas först sedan det har vunnit laga kraft. På begäran av sökanden får verkställandet av beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § senareläggas om verkställandet sker inom ett valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Detta innebär att en garanti som utlovar verkställande av plats i särskilt boende inom tre månader saknar mervärde.

Garantier som inte tillräckligt tydligt vänder sig till målgruppen

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2012:3) om värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre gäller vid handläggning av ärenden och genomförandet av insatser som har beslutats enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL inom socialtjänstens omsorg om äldre. Bland de garantier som fått avslag finns de som inte uttalat vänder sig till denna målgrupp. Risken är uppenbar att de som ska vara föremål för garantin inte själva uppfattar att garantin gäller dem. Nedan tre exempel:

- *Exby kommun lovar att ett lättillgängligt informationsmaterial tas fram och sprids i minst 250 exemplar gällande kommunens tjänster och service för att öka individens trygghet.*

Kommentar: Det framgår inte av garantin vem det utlovade informationsmaterialet vänder sig till och inte heller om de tjänster och den service som man vill informera om har med äldreomsorgen att göra.

- *Vi lovar våra medborgare att de alltid ska få ett gott bemötande från personalen.*

Kommentar: Enligt garantin är det kommunmedborgarna som alltid ska få ett gott bemötande från personalen. Det oklart vilken personal det gäller.

Lokala värdighetsgarantier som har bedömts vara otydliga

Det kanske vanligaste skälet till att en ansökan om prestationsersättning för lokala värdighetsgarantier fått avslag är att garantierna bedömts vara otydlig. Tanken med lokala värdighetsgarantier är att de ska tydliggöra för den enskilda äldre och dennes anhöriga om vad han eller hon kan förvänta sig [1]. För att den äldre ska veta om kommunen lever upp till de utfästelser

som görs eller inte måste det var tydligt vad som utlovas. Det är först när den äldre eller dennes anhöriga klagar som den lokala värdighetsgarantin kan sägas fylla sin funktion. Om utfästelsen är luddig är risken uppenbar att den som utlovat något enkelt också kan argumentera för att den enskilde som klagar faktiskt har fel. Med andra ord blir det godtyckligt vem som har rätt eller fel. Nedan några exempel:

- *Du och din närstående ska uppleva att personalen ger ett värdigt, korrekt och respektfullt bemötande.*

Kommentar: Vad som är ett värdigt, korrekt och respektfullt bemötande är högst subjektivt. Det blir inte tydligare av formuleringen att det är vad den äldre och dennes anhöriga upplever. Detta torde innebära att allt den äldre och dennes anhöriga hävdar är rätt. Med andra ord skulle det vara mycket svårt att leva upp till denna garanti.

- *Du har rätt till individanpassning och medbestämmande.*
- *Du har rätt till ett värdigt liv och känsla av trygghet.*

Kommentar: Individanpassning, medbestämmande och känsla av trygghet rimmar väl med den nationella värdegrunden, men ger liten vägledning vad gäller de olika begreppens innebörd exempelvis för den personal som ska leva upp till utfästelsen. Svårigheten med att ta fram lokala värdighetsgarantier ligger i att beskriva hur man som personal ska göra för att bättre och i högre grad leva upp till innebörden i den nationella värdegrunden. Som tidigare framkommit har Socialstyrelsen godkänt de betydligt mer konkreta garantierna. Genom att till exempel lova den enskilde äldre att tillsammans med denne upprätta en genomförandeplan inom 14 dagar blir utfästelsen konkret. Är genomförandeplanen upprättad efter 10 dagar har äldreomsorgen levt upp till sin utfästelse. Samtidigt fungerar denna genomförandeplan som verktyget vilket ger den äldre en möjlighet att komma till tals. Därmed kan begreppen självbestämmande, trygghet, individualisering, integritet etcetera preciseras med utgångspunkt från den äldres perspektiv och överenskommelser med personalen göras om hur insatserna ska genomföras.

Ett annat sätt att konkretisera den nationella värdegrunden i form av lokala värdighetsgarantier är att med den nationella värdegrundens olika nyckelbegrepp som rubriker precisera hur man avser att agera för att värna den enskilda äldre möjlighet till ett värdigt liv. Exemplet nedan bygger på Exby kommuns lokala värdighetsgarantier:

Rätt till privatliv och kroppslig integritet

Det innebär för den äldre att ha möjlighet till avskildhet.

- *Den äldre kan låsa om sig om han eller hon vill.*
- *Den äldre i särskilt boende kan äta i sitt eget boende om den vill, eller tillsammans med andra.*

För personalen innebär det:

- *Att ge möjlighet till avskildhet vid dusch och toalettbesök.*
- *Att dra för gardiner eller persienner innan hjälp med på- och avklädning eller hygien påbörjas.*
- *Att klä av eller på en kroppsdel i taget för att den äldre inte ska känna sig naken, beskådad eller frysa.*
- *Att kontinuerligt berätta vad vi gör i omvårdnaden.*

Personalen respekterar att bostaden är den äldres hem – i vår yrkesutövning:

- *Ringer eller knackar på oavsett om vi får svar eller ej.*
- *Frågar om vi får komma in när den äldre har besök.*
- *Talar om vem vi är.*
- *Frågar eller berättar innan vi öppnar skåp eller garderober.*

På detta sätt bryts de olika diffusa begreppen i den nationella värdegrunden ner till konkreta beskrivningar av hur olika mål, till exempel utfästelsen om den äldres rätt till privatliv och kroppslig integritet, ska kunna uppnås. Det handlar i Exbys fall om att ge de äldre vissa verktyg samt att ge personalen tydlig vägledning om vad de ska beakta och hur de ska agera.

Godkända och icke godkända lokala värdighetsgarantier

Avslutningsvis ska nämnas att Socialstyrelsen i sin bedömning godkänt garantier om det med ansökan funnits minst tre garantier som varit möjliga att godkänna. Det innebär att en del kommuner – som presenterat betydligt fler garantier – blivit godkända även om några garantier inte hållit måttet. Nedan ett exempel på detta:

Exby kommun lovar äldre med hemtjänst att:

1. *Den enskilde bemöts med respekt och att personalen är lyhörd för dina behov och önskemål. (ej godkänd)*
2. *Den enskilde ska få kontaktperson inom två veckor. (godkänd)*
3. *Personalen ska värna om att de beviljade insatserna genomförs på de tider och på det sätt som vi kommit överens om. (godkänd)*
4. *Personalen ska aktivt samarbeta med näststående om den äldre så önskar (godkänd)*
5. *Att personalen respekterar att de arbetar i ditt hem. (ej godkänd)*
6. *Den enskilde garanteras uppföljningssamtal efter tre månader. (godkänd)*

Kommentar: Punkt nummer 1 och 5 godkänns inte eftersom de är för diffusa. Punkt nummer 2, 3, 4, och 6 godkänns eftersom de är konkreta. Därmed finns minst tre godkända lokala värdighetsgarantier varför denna ansökan blir godkänd.

Bilaga 2: Fördelning av prestationersättning 2012

Fördelning av prestationersättning till kommuner som har utformat eller planerar att utforma lokala värdighetsgarantier (beslutad 2012-12-12)

Kommun	Beviljat belopp (kr)
Alingsås kommun	421 895 kr
Aneby kommun	72 335 kr
Arjeplogs kommun	48 713 kr
Arvika kommun	362 288 kr
Bengtsfors kommun	155 441 kr
Bergs kommun	113 215 kr
Bjurholms kommun	49 570 kr
Bodens kommun	331 690 kr
Bollebygds kommun	72 091 kr
Borås stad	1 133 498 kr
Botkyrka kommun	495 944 kr
Eksjö kommun	230 959 kr
Enköpings kommun	420 671 kr
Eslövs kommun	316 635 kr
Essunga kommun	70 132 kr
Fagersta kommun	172 944 kr
Falkenbergs kommun	527 889 kr
Falköpings kommun	412 960 kr
Falu kommun	606 344 kr
Finspångs kommun	271 472 kr
Flens kommun	206 235 kr
Forshaga kommun	124 965 kr
Göteborgs stad	4 480 505 kr
Götene kommun	147 486 kr
Hagfors kommun	202 074 kr
Hammarö kommun	131 085 kr
Hofors kommun	138 551 kr
Hudiksvalls kommun	452 616 kr
Hylte kommun	128 515 kr
Härnösands kommun	324 346 kr
Härryda kommun	254 336 kr
Hässleholms kommun	635 474 kr
Jokkmokks kommun	77 353 kr
Karlsborgs kommun	97 671 kr
Karlskrona kommun	712 949 kr
Karlstads kommun	940 971 kr

Kommun	Beviljat belopp (kr)
Kils kommun	128 637 kr
Kinda kommun	125 577 kr
Klippans kommun	191 915 kr
Kristianstads kommun	918 573 kr
Köpings kommun	312 963 kr
Laholms kommun	292 768 kr
Landskrona stad	456 410 kr
Lekebergs kommun	74 906 kr
Lerums kommun	318 104 kr
Lilla Edets kommun	116 397 kr
Linköpings kommun	1 453 071 kr
Ljungby kommun	341 604 kr
Ljusnarsbergs kommun	73 682 kr
Lysekils kommun	204 154 kr
Malmö stad	2 876 644 kr
Marks kommun	406 595 kr
Motala kommun	492 394 kr
Munkfors kommun	67 072 kr
Mönsterås kommun	170 496 kr
Mörbylånga kommun	162 907 kr
Nora kommun	124 353 kr
Nordanstigs kommun	118 356 kr
Norrköpings kommun	1 330 431 kr
Norsjö kommun	62 421 kr
Nybro kommun	274 164 kr
Nykvarns kommun	50 794 kr
Nässjö kommun	377 465 kr
Orsa kommun	97 304 kr
Orust kommun	192 527 kr
Osby kommun	174 045 kr
Region Gotland	674 028 kr
Robertsfors kommun	90 205 kr
Rättviks kommun	180 165 kr
Sala kommun	265 964 kr
Sandvikens kommun	440 132 kr
Sigtuna kommun	291 422 kr
Simrishamns kommun	321 653 kr
Sjöbo kommun	199 871 kr
Skara kommun	210 152 kr
Skellefteå kommun	889 688 kr
Skurups kommun	145 895 kr
Sollefteå kommun	313 208 kr
Solna stad	652 609 kr
Stockholms stad	7 037 821 kr
Storumans kommun	98 773 kr
Säters kommun	125 210 kr
Sävsjö kommun	148 098 kr
Söderhamns kommun	361 309 kr
Sölvesborgs kommun	216 516 kr
Tibro kommun	135 736 kr

Kommun	Beviljat belopp (kr)
Tidaholms kommun	162 907 kr
Tranemo kommun	147 119 kr
Trelleborgs kommun	475 381 kr
Trosa kommun	102 689 kr
Tyresö kommun	322 388 kr
Töreboda kommun	114 806 kr
Ulricehamns kommun	294 237 kr
Uppsala kommun	1 586 970 kr
Uppvidinge kommun	129 494 kr
Vadstena kommun	116 765 kr
Vaggeryds kommun	142 590 kr
Varbergs kommun	682 963 kr
Vellinge kommun	310 883 kr
Vetlanda kommun	338 054 kr
Vindelns kommun	86 044 kr
Vingåkers kommun	105 015 kr
Vänersborgs kommun	447 230 kr
Västervik	499 126 kr
Västerås stad	1 406 683 kr
Växjö kommun	834 977 kr
Ystads kommun	402 067 kr
Åmåls kommun	187 509 kr
Åstorps kommun	128 270 kr
Älvdalens kommun	102 322 kr
Älvsbyns kommun	121 905 kr
Ängelholms kommun	516 995 kr
Örebro kommun	1 296 895 kr
Örkelljunga kommun	117 989 kr
Östersunds kommun	647 346 kr
Östhammars kommun	267 065 kr
Övertorneå kommun	77 721 kr
Beviljat totalt	52 299 407 kr

Bilaga 3:

Information till kommunerna, ansökningsblanketter och fördelningsram för 2012

Information till kommunerna om att ansöka om statsbidrag för att utforma lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen

Bakgrund

Den 1 januari 2011 trädde en ny bestämmelse i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, i kraft som innebär att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Förarbetena till bestämmelsen finns i regeringens proposition ”Värdigt liv i äldreomsorgen” (prop.2009/10:116).

Med anledning av lagändringen fick Socialstyrelsen flera olika uppdrag 2010. Uppdragen har bland annat resulterat i att Socialstyrelsen publicerat ”Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2012:3) Värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre” och en vägledning ”Hur lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen kan utformas”. Socialstyrelsen har upphandlat en högskoleutbildning omfattande 7,5 hp i värdegrundsfrågor och arbetat fram ett studie- och vägledningsmaterial ”Äldreomsorgens nationella värdegrund – ett vägledningsmaterial” för all personal inom äldreomsorgen.

För att höja kvaliteten i äldreomsorgen och tydliggöra för målgruppen vad de kan förvänta sig av kommunernas äldreomsorg kan kommunerna införa lokala värdighetsgarantier. Under 2011 hade Socialstyrelsen i uppdrag att utbetala 98,5 miljoner kronor till kommuner som tog fram en plan för hur de ska förbereda och utveckla lokala värdighetsgarantier under 2012.

För att fortsätta stimulera kommunerna att införa lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen ska Socialstyrelsen under 2012 utbetala 98,5 miljoner kronor till de kommuner som antingen utformar minst tre värdighetsgarantier eller tidigare inte ansökt om eller beviljats medel för lokala värdighetsgarantier (regeringsbeslut 2011 och 2012, bilaga 1 och 2).

Syfte

Syftet med den prestationsbaserade ersättningen är att stimulera kommunerna i arbetet med att ta fram lokala värdighetsgarantier för att göra det tydligt

för äldre personer, anhöriga och allmänhet vad de kan förvänta sig av äldreomsorgen.

Ansökan

För att underlätta hanteringen av statsbidraget har Socialstyrelsen tagit fram två blanketter. Om ni inte vill använda blanketterna ska uppgifter och ordning vara densamma som i blanketterna i den eget utformade ansökan.

De kommuner som vill ansöka om medel genom att upprätta minst tre lokala värdighetsgarantier med stöd av Socialstyrelsens vägledning ansöker på blankett 2. (bilaga 3)

Kommuner som inte ansökte om medel för att upprätta en plan eller inte uppfyllde villkoren 2011 kan ansöka om detta 2012. De ska skicka in en plan för hur kommunen utifrån SoL bestämmelse om en nationell värdegrund för äldreomsorgen och Socialstyrelsens vägledning kommer att arbeta med sina lokala värdighetsgarantier och hur dessa ska införas. Använd blankett 1. (bilaga 4)

Ansökan ska vara undertecknad av behörig företrädare. Den som undertecknar intygar även att beslutet om att ansöka har behandlats av ansvarig nämnd eller annan i enlighet med delegationsordning.

Sista dag för att redovisa upprättade lokala värdighetsgarantier och ansöka om medel för detta är den 3 september 2012.

Villkor

Kommunerna kan ansöka högst det belopp som finns angivet i fördelningsramen, bilaga 5. Totalt 98,5 miljoner kronor är fördelade över landets kommuner efter befolkningsmängd 75 år och äldre.

Garantin ska vara formulerad som en utfästelse och måste handla om något extra utöver det som den äldre personen redan har beviljats enligt 4 kap 1 och 2 §§ SoL. Det handlar inte bara om *vad* som ska göras och i vilken omfattning utan mycket mer om *hur*, *när* och *på vilket sätt* det ska göras.

Regeringen har aviserat att prestationsbaserade stimulansbidrag för frivilligt införande av lokala värdighetsgarantier kommer att erbjudas under 2013–2014 under förutsättning att riksdagen beviljar fortsatta medel.

2012 års medel får användas under den period som satsningen pågår 2012–2014. De medel som inte har kommit till användning då ska återbetalas till Socialstyrelsen. Mottagare av medlen kan bli återbetalningsskyldig om medlen inte används i enlighet med den ansökan som lämnats eller om medlen används i strid med Socialstyrelsens anvisningar.

Uppföljning och utvärdering

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att följa upp och utvärdera vad värdighetsgarantierna innebär för kvaliteten i vård och omsorg. Socialstyrelsen kommer också fortlöpande följa hur kommunerna har använt medlen. Den redovisning av utformade garantier som kommer till Socialstyrelsen används som underlag för den nationella uppföljningen och återslagberättelsen till regeringen.

Mottagare av statsbidraget åtar sig att återslagberätta till Socialstyrelsen vid fastställda tidpunkter och vara tillgängliga vid en eventuell uppföljning eller utvärdering.

Att läsa och inspireras av

Mer om lokala värdighetsgarantier och om den nationella värdegrunden finns att läsa på Socialstyrelsens webbplats.

www.socialstyrelsen.se/aldre/nationellvardegrund

Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2012:3) Värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre

<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2012-3/Sidor/2012-3grundforfattning.aspx>

Meddelandeblad Nr 3/2012 Socialstyrelsens allmänna råd om värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre.

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2012/2012-2-27>

Hur lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen kan utformas

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-5-19>

Äldreomsorgens nationella värdegrund – ett vägledningsmaterial

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2012/2012-3-3>

Information

Frågor om prestationsersättningen kan ställas till utredaren Sofia Urby Engren, telefon 075-247 48 36,

e-postadress sofia.urby@socialstyrelsen.se

Frågor om Socialstyrelsens vägledning kan ställas till utredaren Anders Bergh, telefon 075-247 31 72,

e-postadress anders.bergh@socialstyrelsen.se

Frågor om uppföljningen kan ställas till utredaren Susanna Dellans, telefon 075-247 38 78, e-postadress susanna.dellans@socialstyrelsen.se

Ansökningstid

Redovisning av värdighetsgarantier och ansökan om medel ska ha kommit in till Socialstyrelsen **senast den 3 september 2012** dels per e-post, dels ett underskrivet original per post.

Skickas med post till:
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Skickas med e-post till:
socialstyrelsen@socialstyrelsen.se

Med vänlig hälsning

Sofia Urby Engren

Bilagor

1. Regeringsbeslut 2011-03-03 S2011/1232/FST
2. Regeringsbeslut 2012-03-29 (S2012/2627/VS)
3. Ansökningsblankett 1
4. Ansökningsblankett 2
5. Fördelning av medel per kommun

Ansökan 1

Prestationsersättning till kommuner för införandet av lokala värdighetsgarantier år 2012

Så här använder du den elektroniska blanketten

1. Spara blanketten i din dator. Döp den exempelvis till kommunens namn.
2. Fyll i de gråmarkerade fälten. Du kan klicka dig fram till nästa fält med musen eller med tabtangente. Använd inte semikolon eller returtangente (enter) när du skriver in text, och skriv krontal med siffror.
3. Spara blanketten igen när du har fyllt i den.
4. Skriv ut blanketten underteckna och posta den till: Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm. Ansökan ska även skickas med e-post till socialstyrelsen@socialstyrelsen.se och ha kommit in till Socialstyrelsen senast den 3 september 2012.

Sökande kommun:	
Postadress till kommunen:	
Kontaktperson:	
Befattning:	
E-postadress till kontaktperson:	
Telefon till kontaktperson:	
Bidraget utbetalas till (välj ett av två alternativ)	Plusgiro nr:
	Bankgiro nr:
Utbetalningen märks (max 10 tecken)	

Ange belopp som söks. Maxbelopp anges i bilagan om fördelning.

Sökt belopp från socialstyrelsen:

A. Frågor till kommunen

1. Vilket datum planerar kommunen att införa lokala värdighetsgarantier?
månad och år

2. Inom vilka verksamhetsområden planerar kommunen att införa lokala värdighetsgarantier? (flera svarsalternativ kan väljas)

- ☐ Särskilt boende
- ☐ Hemtjänst
- ☐ Dagverksamhet
- ☐ Annat, nämligen

3a) Kommer kommunen att lämna kompensation till enskild person, enligt 2 kap. 10 § i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, om de lokala värdighetsgarantierna inte följs?

Se exempel i Socialstyrelsens vägledning "Hur lokala värdighetsgarantier inom äldreomsorgen kan utformas", sidan 14.

Ja ☐ Nej ☐

3b) Om ja, vad kommer kompensationen att bestå av? (flera svarsalternativ kan väljas)

- ☐ Ekonomisk kompensation
- ☐ Annan form av kompensation, nämligen

3c) Kommer kommunen att inrätta riktlinjer om kompensation till enskild?

Ja ☐ Nej ☐

B. Kommunens plan för att inrätta lokala värdighetsgarantier

Kommunens plan för att inrätta lokala värdighetsgarantier kommer att ligga till grund för Socialstyrelsens bedömning av ansökningarna. Planen kommer också att användas som underlag för den nationella uppföljningen och återslagberättelsen till regeringen.

Bakgrund

1. Beskriv bakgrunden till varför kommunen vill införa lokala värdighetsgarantier

2. Har kommunen sedan tidigare någon form av garantier (exempelvis service-deklarationer, kvalitetsgarantier) inom äldreomsorgen?

Ja ☐ Nej ☐

3. Om ja, hur kommer tidigare garantier skilja sig från de lokala värdighetsgarantier som kommunen nu planerar att införa?

Övergripande mål

4. Vilket/vilka övergripande mål vill kommunen uppnå genom att införa lokala värdighetsgarantier? (Utgå exempelvis ifrån begreppen delaktighet, självbestämmande, integritet, individanpassning, bemötande, trygghet och meningsfullhet)?

Delmål

5. Vilka delmål vill kommunen uppnå genom att införa lokala värdighetsgarantier?

Uppföljning av målen

6. Beskriv hur kommunen planerar att gå tillväga för att följa upp att de lokala värdighetsgarantierna når de uppsatta målen

Kommunens utformning av de lokala värdighetsgarantierna

Se exempel i Socialstyrelsens vägledning "Hur lokala värdighetsgarantier kan utformas", sidan 20–31.

7. Hur planerar kommunen att utforma garantierna så att de leder till ökad delaktighet för den enskilde?

8. Hur planerar kommunen att utforma garantierna så att de leder till ökat självbestämmande för den enskilde?

9. Hur planerar kommunen att utforma garantierna så att de tar hänsyn till den enskildes rätt till integritet?

10. Hur planerar kommunen att utforma garantierna så att de leder till ökad individanpassning för den enskilde?

Personalens delaktighet

11. Beskriv hur personalen kommer att engageras i arbetet med att ta fram lokala värdighetsgarantier

Information

Se exempel i Socialstyrelsens vägledning "Hur lokala värdighetsgarantier kan utformas", sidan 16–19.

12. Hur kommer information om de lokala värdighetsgarantierna att ges till de äldre, deras anhöriga och medborgarna i kommunen? (flera svarsalternativ kan väljas)

- ☐ Information på kommunens hemsida
- ☐ Information i tryckta broschyrer och foldrar
- ☐ Muntlig information till den enskilde
- ☐ Muntlig information till anhöriga
- ☐ Annat, nämligen

Dokumentation och hantering av klagomål

13. Beskriv hur kommunen planerar att dokumentera och hantera klagomål från enskilda om garantierna inte uppfylls

Samarbetspartners

14. Beskriv hur företrädare för de äldre, t.ex. intresse- och pensionärsorganisationer, kommer att vara delaktiga i arbetet med att ta fram och införa lokala värdighetsgarantier

15. Beskriv på vilket sätt kommunen samarbetar med eventuella privata utförare kring inrättandet av lokala värdighetsgarantier

Infasning av de lokala värdighetsgarantierna i den ordinarie verksamheten

16. Beskriv hur de lokala värdighetsgarantierna kommer att bli en del av kommunens äldreomsorg

Risikanalys och riskhantering

17. Vilka eventuella risker eller svårigheter ser kommunen kan uppkomma i arbetet med att införa lokala värdighetsgarantier

18. Hur kommer kommunen att hantera de eventuella risker eller svårigheter som kan uppkomma i arbetet med att införa lokala värdighetsgarantier

C. Aktivitets- och tidplan

Bifoga en aktivitets- och tidplan till ansökan som beskriver de aktiviteter som kommunen planerar att genomföra för att ta fram och införa lokala värdighetsgarantier. Kommunen väljer själv hur aktivitets- och tidplanen ska utformas.

D. Budget

Beskriv de kostnader som kommunen beräknas ha för de olika aktiviteterna som planeras för att ta fram och införa lokala värdighetsgarantier. Budgeten ska vara kopplad till aktivitetsplanen.

Aktivitet		Kostnad (kronor)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		

Övriga synpunkter

--

Behörig företrädare för kommunen intygar härmed att uppgifterna som lämnas i denna ansökan är riktiga samt att ansökan har behandlats av ansvarig nämnd eller annan i enlighet med delegationsordningen.

Ort och datum	Underskrift
Befattning	Namnförtydligande

Ansökan 2

Prestationsersättning till kommuner för utformande av minst tre värdighetsgarantier 2012.

Så här använder du den elektroniska blanketten

1. Spara blanketten i din dator. Döp den exempelvis till kommunens namn.
2. Fyll i de gråmarkerade fälten. Du kan klicka dig fram till nästa fält med musen eller med tabtangente. Använd inte semikolon eller returtangente (enter) när du skriver in text, och skriv krontal med siffror.
3. Spara blanketten igen när du har fyllt i den.
4. Skriv ut blanketten, underteckna och posta den till: Socialstyrelsen, 106 30 Stockholm. Ansökan ska även skickas med e-post till socialstyrelsen@socialstyrelsen.se
5. Ansökan ska ha kommit in till Socialstyrelsen senast den 3 september 2012.

Sökande kommun:	
Postadress till kommunen:	
Kontaktperson:	
Befattning:	
E-postadress till kontaktperson:	
Telefon till kontaktperson:	
Bidraget utbetalas till (välj ett av två alternativ)	Plusgiro nr:
	Bankgiro nr:
Utbetalningen märks (max 10 tecken)	

Ange belopp som söks. Maxbelopp anges i bilagan om fördelning.

Sökt belopp från Socialstyrelsen:

Kommunens utformning av tre värdighetsgarantier

Uppge de tre värdighetsgarantier som kommunen har utformat nedan. Kommunens utformade lokala värdighetsgarantier kommer att ligga till grund för Socialstyrelsens bedömning av ansökningarna.

Att tänka på vid utformning av lokala värdighetsgarantier

Vid utformningen tänk på att lokala värdighetsgarantier syftar till att höja kvaliteten i äldreomsorgen och tydliggöra för målgruppen vad de kan förvänta sig av kommunens äldreomsorg.

Det är den beslutande kommunala nämnden som gör utfästelsen gentemot den äldre personen. De lokala värdighetsgarantierna kan därefter även tillämpas av enskilda verksamheter.

Värdighetsgarantierna ska baseras på den nationella värdegrunden och beröra något eller några av dessa områden

- respekten för den enskildes privatliv och integritet,
- att den enskilde ges stöd och visas respekt för självbestämmande, delaktighet och individanpassning,
- att den enskilde ges ett gott bemötande,
- att den enskilde ska känna trygghet,
- att den enskilde ska uppfatta sin tillvaro som meningsfull

Se Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 2012:3 Värdegrunden i socialtjänstens omsorg om äldre och Socialstyrelsens vägledning "Hur lokala värdighetsgarantier kan utformas"

Lokal värdighetsgaranti 1:

Hur är garantin formulerad?

I vilken verksamhet avser kommunen att införa värdighetsgarantin?

Beskriv hur kommunen resonerar kring mervärdet för den enskilde personen utifrån något eller några av begreppen delaktighet, självbestämmande, integritet, trygghet och välbefinnande?

Lokal värdighetsgaranti 2:

Hur är garantin formulerad?

I vilken verksamhet avser kommunen att införa värdighetsgarantin?

Beskriv hur kommunen resonerar kring mervärdet för den enskilde personen utifrån något eller några av begreppen delaktighet, självbestämmande, integritet, trygghet och välbefinnande?

Lokal värdighetsgaranti 3:

Hur är garantin formulerad?

--

I vilken verksamhet avser kommunen att införa värdighetsgarantin?

--

Beskriv hur kommunen resonerar kring mervärdet för den enskilde personen utifrån något eller några av begreppen delaktighet, självbestämmande, integritet, trygghet och välbefinnande?

--

Gemensamma frågor för samtliga tre utformade lokala värdighetsgarantier

Beskriv hur kommunen planerar att engagera personal i arbetet med att utforma de lokala värdighetsgarantierna.

--

Beskriv hur kommunen planerar att engagera företrädare för äldre i arbetet med att utforma de lokala värdighetsgarantierna.

--

Beskriv hur kommunen planerar att informera de äldre, deras anhöriga och kommuninnevånarna om de lokala värdighetsgarantierna. *Se exempel i Socialstyrelsens vägledning "Hur lokala värdighetsgarantier kan utformas", sidan 16-19.*

--

När planerar kommunen att inrätta lokala värdighetsgarantier

--

Budget: Specificera kostnader för arbetet

	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
	kr
Summa finansiering	kr

Övriga synpunkter

--

Behörig företrädare för kommunen intygar härmed att uppgifterna som lämnas i denna ansökan är riktiga samt att ansökan har behandlats av ansvarig nämnd eller annan i enlighet med delegationsordningen.

Ort och datum	Underskrift
Befattning	Namnförtydligande

Fördelningsram – statsbidrag till kommuner 2012
Lokala värdighetsgarantier

Kommun	Befolkningsmängd 31 december 2011 – 75 år och äldre	Bidrag (kr)
Ale	1 799	220 188
Alingsås	3 447	421 895
Alvesta	1 939	237 323
Aneby	591	72 335
Arboga	1 386	169 639
Arjeplog	398	48 713
Arvidsjaur	845	103 424
Arvika	2 960	362 288
Askersund	1 174	143 691
Avesta	2 459	300 969
Bengtsfors	1 270	155 441
Berg	925	113 215
Bjurholm	405	49 570
Bjuv	1 108	135 613
Boden	2 710	331 690
Bollebygd	589	72 091
Bollnäs	2 943	360 208
Borgholm	1 441	176 371
Borlänge	4 302	526 542
Borås	9 261	1 133 498
Botkyrka	4 052	495 944
Boxholm	519	63 523
Bromölla	1 191	145 772
Bräcke	815	99 752
Burlöv	1 209	147 975
Båstad	1 844	225 696
Dals-Ed	472	57 770
Danderyd	3 039	371 958
Degerfors	1 045	127 903
Dorotea	459	56 179
Eda	967	118 356
Ekerö	1 414	173 066
Eksjö	1 887	230 959
Emmaboda	1 109	135 736
Enköping	3 437	420 671
Eskilstuna	8 246	1 009 267
Eslöv	2 587	316 635
Essunga	573	70 132
Fagersta	1 413	172 944
Falkenberg	4 313	527 889
Falköping	3 374	412 960
Falun	4 954	606 344
Filipstad	1 378	168 660
Finspång	2 218	271 472
Flen	1 685	206 235
Forshaga	1 021	124 965
Färgelanda	684	83 718
Gagnef	913	111 746
Gislaved	2 571	314 677

Kommun	Befolkningsmängd 31 december 2011 – 75 år och äldre	Bidrag (kr)
Gnesta	837	102 444
Gnosjö	753	92 163
Gotland	5 507	674 028
Grums	942	115 296
Grästorp	582	71 234
Gullspång	620	75 885
Gällivare	1 964	240 383
Gävle	8 057	986 135
Göteborg	36 607	4 480 505
Götene	1 205	147 486
Habo	652	79 801
Hagfors	1 651	202 074
Hallsberg	1 412	172 821
Hallstahammar	1 570	192 160
Halmstad	8 479	1 037 785
Hammarö	1 071	131 085
Haninge	3 891	476 238
Haparanda	963	117 866
Heby	1 380	168 905
Hedemora	1 552	189 957
Helsingborg	11 239	1 375 595
Herrljunga	898	109 910
Hjo	942	115 296
Hofors	1 132	138 551
Huddinge	4 955	606 466
Hudiksvall	3 698	452 616
Hultsfred	1 698	207 826
Hylte	1 050	128 515
Håbo	902	110 400
Hällefors	933	114 194
Härjedalen	1 377	168 538
Härnösand	2 650	324 346
Härryda	2 078	254 336
Hässleholm	5 192	635 474
Höganäs	2 597	317 859
Högsby	719	88 002
Hörby	1 456	178 207
Höör	1 274	155 931
Jokkmokk	632	77 353
Järfälla	4 747	581 008
Jönköping	11 163	1 366 293
Kalix	1 920	234 998
Kalmar	5 610	686 635
Karlsborg	798	97 671
Karlshamn	3 396	415 653
Karlskoga	3 259	398 885
Karlskrona	5 825	712 949
Karlstad	7 688	940 971
Katrineholm	3 396	415 653
Kil	1 051	128 637
Kinda	1 026	125 577
Kiruna	2 064	252 623
Klippan	1 568	191 915

Kommun	Befolkningsmängd 31 december 2011 – 75 år och äldre	Bidrag (kr)
Knivsta	686	83 963
Kramfors	2 313	283 099
Kristianstad	7 505	918 573
Kristinehamn	2 665	326 182
Krokom	1 206	147 608
Kumla	1 574	192 649
Kungsbacka	5 568	681 494
Kungsör	760	93 020
Kungälv	3 497	428 014
Kävlinge	1 861	227 777
Köping	2 557	312 963
Laholm	2 392	292 768
Landskrona	3 729	456 410
Laxå	724	88 614
Lekeberg	612	74 906
Leksand	1 706	208 805
Lerum	2 599	318 104
Lessebo	839	102 689
Lidingö	4 168	510 141
Lidköping	3 625	443 681
Lilla Edet	951	116 397
Lindesberg	2 286	279 794
Linköping	11 872	1 453 071
Ljungby	2 791	341 604
Ljusdal	2 236	273 675
Ljusnarsberg	602	73 682
Lomma	1 781	217 985
Ludvika	2 967	363 145
Luleå	6 050	740 488
Lund	7 207	882 099
Lycksele	1 351	165 355
Lysekil	1 668	204 154
Malmö	23 503	2 876 644
Malung-Sälen	1 145	140 142
Malå	375	45 898
Mariestad	2 549	311 984
Mark	3 322	406 595
Markaryd	1 113	136 225
Mellerud	1 156	141 488
Mjölby	2 416	295 706
Mora	2 113	258 620
Motala	4 023	492 394
Mullsjö	596	72 947
Munkedal	1 109	135 736
Munkfors	548	67 072
Mölnådal	4 402	538 782
Mönsterås	1 393	170 496
Mörbylånga	1 331	162 907
Nacka	5 472	669 744
Nora	1 016	124 353
Norberg	602	73 682
Nordanstig	967	118 356
Nordmaling	848	103 791

Kommun	Befolkningsmängd 31 december 2011 – 75 år och äldre	Bidrag (kr)
Norrköping	10 870	1 330 431
Norrtälje	5 588	683 942
Norsjö	510	62 421
Nybro	2 240	274 164
Nykvarn	415	50 794
Nyköping	5 228	639 880
Nynäshamn	2 005	245 401
Nässjö	3 084	377 465
Ockelbo	647	79 189
Olofström	1 499	183 470
Orsa	795	97 304
Orust	1 573	192 527
Osby	1 422	174 045
Oskarshamn	2 633	322 265
Ovanåker	1 294	158 379
Oxelösund	1 288	157 644
Pajala	932	114 072
Partille	2 656	325 080
Perstorp	690	84 452
Piteå	3 689	451 514
Ragunda	804	98 405
Robertsfors	737	90 205
Ronneby	2 982	364 981
Rättvik	1 472	180 165
Sala	2 173	265 964
Salem	905	110 767
Sandviken	3 596	440 132
Sigtuna	2 381	291 422
Simrishamn	2 628	321 653
Sjöbo	1 633	199 871
Skara	1 717	210 152
Skellefteå	7 269	889 688
Skinnskatteberg	487	59 606
Skurup	1 192	145 895
Skövde	4 364	534 131
Smedjebacken	1 081	132 309
Sollefteå	2 559	313 208
Sollentuna	4 154	508 428
Solna	5 332	652 609
Sorsele	383	46 877
Sotenäs	1 181	144 548
Staffanstorps	1 476	180 655
Stenungsund	1 806	221 045
Stockholm	57 501	7 037 821
Storfors	449	54 955
Storuman	807	98 773
Strängnäs	2 679	327 896
Strömstad	1 166	142 712
Strömsund	1 556	190 446
Sundbyberg	2 383	291 667
Sundsvall	8 495	1 039 744
Sunne	1 461	178 819
Surahammar	921	112 726

Kommun	Befolkningsmängd 31 december 2011 – 75 år och äldre	Bidrag (kr)
Svalöv	1 017	124 475
Svedala	1 201	146 996
Svenljunga	1 018	124 598
Säffle	1 923	235 365
Säter	1 023	125 210
Sävsjö	1 210	148 098
Söderhamn	2 952	361 309
Söderköping	1 201	146 996
Södertälje	5 820	712 338
Sölvesborg	1 769	216 516
Tanum	1 343	164 376
Tibro	1 109	135 736
Tidaholm	1 331	162 907
Tierp	2 097	256 662
Timrå	1 562	191 181
Tingsryd	1 718	210 274
Tjörn	1 388	169 884
Tomelilla	1 382	169 150
Torsby	1 651	202 074
Torsås	810	99 140
Tranemo	1 202	147 119
Tranås	2 055	251 521
Trelleborg	3 884	475 381
Trollhättan	4 716	577 214
Trosa	839	102 689
Tyresö	2 634	322 388
Täby	4 994	611 239
Töreboda	938	114 806
Uddevalla	5 167	632 414
Ulricehamn	2 404	294 237
Umeå	7 476	915 023
Upplands Väsby	2 366	289 586
Upplands-Bro	1 232	150 790
Uppsala	12 966	1 586 970
Uppvidinge	1 058	129 494
Vadstena	954	116 765
Vaggeryd	1 165	142 590
Valdemarsvik	838	102 567
Vallentuna	1 603	196 199
Vansbro	805	98 528
Vara	1 649	201 829
Varberg	5 580	682 963
Vaxholm	658	80 536
Vellinge	2 540	310 883
Vetlanda	2 762	338 054
Vilhelmina	799	97 793
Vimmerby	1 636	200 238
Vindeln	703	86 044
Vingåker	858	105 015
Vångårda	845	103 424
Vänersborg	3 654	447 230
Vännäs	801	98 038
Värmdö	1 903	232 917

Kommun	Befolkningsmängd 31 december 2011 – 75 år och äldre	Bidrag (kr)
Värnamo	3 195	391 051
Västervik	4 078	499 126
Västerås	11 493	1 406 683
Växjö	6 822	834 977
Ydre	412	50 427
Ystad	3 285	402 067
Åmål	1 532	187 509
Ånge	1 245	152 381
Åre	822	100 608
Ärjäng	1 023	125 210
Åsele	453	55 445
Åstorp	1 048	128 270
Ätvidaberg	1 230	150 546
Älmhult	1 623	198 647
Älvdalen	836	102 322
Älvkarleby	892	109 176
Älvsbyn	996	121 905
Ängelholm	4 224	516 995
Öckerö	1 098	134 389
Ödeshög	573	70 132
Örebro	10 596	1 296 895
Örkelljunga	964	117 989
Örnsköldsvik	5 800	709 890
Östersund	5 289	647 346
Österåker	2 258	276 367
Östhammar	2 182	267 065
Östra Göinge	1 338	163 764
Överkalix	518	63 400
Övertorneå	635	77 721
Riket	804 773	98 500 000